

קְטִיפַת תְּלָמִים, קוֹרְדֵרוּי

קטיפה של חוטי עָרֵב שפלומתה גזורה תלמים תלמים.

■ (corduroy: באנגלית)

סִיב זְהוּרִית

סיב מלאכותי המופק מתאית ומראהו כסיב משי.

■ (rayon fiber, viscose fiber: באנגלית)

במקורות זהורית היא שְׁנִי (בכתבי היד של המשנה והתלמוד מובאת הגרסה זהורית כבסורית). את הפסוק "וְצִנָּה הִכְסֵן וְלָקַח לְמִשְׁהַר שְׁתֵּי־צִפְרִים חֵיּוֹת טְהוּרוֹת, וְעָץ אֶרְזוֹ וְשְׁנֵי תוֹלְעֵת וְאָזֹב" (ויקרא יד, ד) מפרשים חכמינו: "שְׁנֵי... זו זהורית טובה" (ספרא מצורע). ובמשנה נכתב (יומא ו, ח): "...לשון של זהורית היה קשור על פתחו של היכל, וכשהגיע שער למדבר היה הלשון מלבין, שנאמר 'אִם־יְהִיֹּ חטאיכם כְּשֵׁנִים כשלג ילבינו'" (ישעיהו א, ח).

סָטִין (אַטְלָס)

שיטת אריגה שְׁבָה חוטי השְׁתֵּי או העָרֵב (מכל הסוגים, כגון כותנה, משי, זהורית) צפים מעל חמישה (או יותר) חוטי שְׁתֵּי או עָרֵב. מאריגה זו נוצר בד רך (למפות, למצעים וכדומה), ובו הדוגמה והאריג צבעם אחד.

■ (satin: באנגלית)

טֶפְטִין

שיטת אריגה של ציור בחוטי העָרֵב על פני השְׁתֵּי. שיטה זו משמשת בעיקר בשטיחי רצפה ובשטיחי קיר, ונפוצה מאוד בתרבויות שונות כבר בימי קדם.

■ (tapestry: באנגלית)

שטיח טפטין, באדיבות יד ל"א מאיר, המוזאון לאמנות האסלאם

המילה טֶפְטִין נזכרת במשנה ובמדרשים, כגון "ר' יהושע בן לוי סלק [=עלה] לרומי, חמא תמן עמודיא מכסיין [=ראה שם עמודים מכוסים] בטפטין - בצינה שלא יקשרו ובשרב שלא יתבקעו" (בראשית רבה לג). טֶפְטִין מקורה ביוונית וברומית, והיא גם מקורן של המילים המקבילות לה בשפות אירופה המודרניות. בשימוש מורחב טֶפְטִין היא נייר או בד המודבק על קירות, ובמשמעות זו רווחת המילה טֶפֶט (בגרמנית: Tapete).

גְּמְרָה

ההתחלה או הסוף של האריג.

גְּמְרַת רֵאשׁ היא הגְּמְרָה שבתחילת האריג (באנגלית: starting border);

גְּמְרַת סוֹף היא הגְּמְרָה שבסוף האריג (באנגלית: end border);

שֵׁפֶת הָאָרִיג היא כל קצה בצִדֵי האריג.

גְּמְרָה שְׁקוּלָה במשקל אֶמְרָה (שאחד ממשמיעיה הוא מְכַפֶּלֶת, שולי הבגד וכדומה).

■ (border: באנגלית)

המונחים שבעלונים אלו הם לקט של מונחים באריגה אמנותית מתוך הפרק שאושר במליאת האקדמיה בשנת תשס"ב. את המונחים קבעה הוועדה למונחי האריגה שפוננה באקדמיה ללשון. תודתנו לפרופ' שלמה נאה על סיועו הרב בהכנת העלונים ולגב' דפנה צורן, עוזרת לאוצרת ב"חדר האוספים" של המכון לארכאולוגיה, הרצהופים. תצלומים - דרון רובינשטיין